

(Igy haladunk tovább és ujitjuk föl a mult évi megfigyelésünkön alapuló szemléleteket. Ügyelni kell arra, hogy fokozatosan minél kevesebbet beszéljünk, inkább a gyermek beszéljen és önállóan próbálja elmondani mindazt, amit olvasás közben megfigyelt.)

Begyakorlás. Másoljanak a tanulók 2—3 rövid mondatot, először írott, majd nyomtatott szövegről.

Írás. Az írás tanításának kapcsolatban kell lennie a helyesírással. Tehát nemcsak a betűk szabályos alakját, majd a szép folyóírást tanítjuk meg, hanem az ékezetek pontos alkalmazását, a kettőzött mássalhangzókat és a rokonhangzású szavak írását is.

Az elkövetett hibáknál ragadjuk meg az alkalmat, ujitsuk föl és kapcsoljuk helyesírási szemléletüket, hogy ezáltal is gyakoroltassuk a helyesírást.

Feladat. Írják le emlékezetből a kisbetűket! — Írják le a nagybetűket!

Tollbamondás. A tollbamondás a helyesírás megtanításának egyik fontos eszköze. Használjuk tehát ezen eszközről minél gyakrabban. A nagytáblára, valamint a füzetbe — tollbamondás után — írjanak a tanulók előbb szavakat, majd később rövid mondatokat is. Ezáltal fejlődik a gyermek hallása, finomodik megfigyelő képessége és így írási készsége is.

A tanító a leírandó szöveget mondja ki értelmesen, tisztán, majd a tanulókkal is mondassa ki. A kimondott szó jeleentését tisztázzuk, mondatoknál pedig annak tartalmi jelentését. Sőt a tanulók egy-egy nehezebb esetről előre is elmondják annak leírási módját.

Tollbamondás alatt kérdezni nem szabad, mert ez zavarja a többieket.

A nagytáblára írt szöveget azonnal közösen kijavítják, a füzetbe írottat pedig a tanító nézze át, a hibát jelölje meg és javíttassa ki.

Aki lassan, 3—4 ízben tollbamondott szövegből valamit elfelejt, hagyja ki. Javításhoz a helyes szöveget írjuk a nagytáblára, vagy írassuk oda.

Kókai Béla

mezőturi rk. igazgatótanító
vezérkönyve alapján.

Olvasmánytárgyalás

III. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: Mennek a huszárok c. költemény tárgyalása.

Nevelési cél: A katonás szellem kifejlesztése a gyermekekben.

I. Előkészítés. Mi szeretnétek lenni, ha megnőttök? Igen ám, de előbb katonáskodni is kell ám! Szeretnél-e katona lenni? Miért? Aztán milyen katona szeretnél lenni? Miért huszár? Tudjátok-e, gyermekek, hogy nevezték a világháboruban a magyar huszárt ellenségeink? Vörös ördög-nek! Hát csakugyan olyan ördögök voltak a magyar huszárok? Akkor hát miért nevezték el őket »vörös ördög«-nek, mit gondoltok? (Megbeszélés.) Olyanok voltak, mint az ördögök, mindenhol, ahol baj volt, ahová ember kellett, igazán katona, ott voltak a magyar huszárok. Szóval nem is ördögök, hanem inkább ördöngösök voltak, vitézek, a legvitézebbek a katonák között.

Ábrányi Emil bácsi irt egy szép költeményt a magyar huszárról. Beszéljünk ma erről a költeményről.

II. Tárgyalás. A magyar lovasnemzet, mondják rólunk a régi történetírók. Csakugyan, őseink szinte lóra születtek. Mindjárt gyermekkorukban lovat kaptak s talán még járni sem tudtak, már is úgy megülték a lovat, hogy jobban se kell! Akkor még nem volt állandó tanyájuk, hanem állataikat terelgetve legelőről-legelőre ide is, oda is el-látogattak. Az ilyen népnek nagy hasznára van a ló. De szerették is, meg is becsülték őseink a lovat. Ma talán nem így van? Bizony a jó gazdát ma is arról ismerjük meg, milyen a lova. Hát még aztán, ha harcban álltak. Mint a villám, vágattak az ellenségre s nem volt ember, aki megállott volna előttük. Gyorsabbak voltak a futó szél-nél, még a hirnél is, amely pedig — mint a szóbeszéd mondja — gyorsan jár, mint a villám. Ha valaki elköhögi magát az alvégen, az percek alatt már a felvégen van s fuldoklóssá erősül. De a magyar huszár még a hír szárnyalását is megelőzte ám! Ezért rettegtek tőle a világ népei.

De vitézsége mellett gyönyörű is a magyar huszár! Nincsen a világnak még egy olyan délceg katonája, mint a magyar huszár. Tudjátok-e, gyermekek, hogy még a francia, angol, német és minden katonája a világnak is a magyar huszár ruhájába öltözik, ha nagyon szép akar lenni valamilyen ünnepélyes alkalomkor.

De rátarti is ám a magyar huszár mivoltára! Csak úgy félvállról beszél másfajta katonával, mintha tudná, hogy ő a világ legelső katonája!

Most pedig elmondom nektek, mit irt róla Ábrányi Emil.

MENNEK A HUSZÁROK.

*Mennek hosszú sorban
A magyar huszárok.
Nem tartja fel őket
Se folyó, se árok.*

*Sohasem járadnak,
Nagyritkán pihennek.
Akkor legvigabbak,
Ha csatába mennek.*

*Nincs a földnek bátrabb,
Büszkébb kalonája.
Ragyog a nap örömében,
Ha lepillant rája.*

*Szemük is, kardjuk is
Villámmal van tele,
Minden ellenséget
Lesujtanak vele!*

*Villogó kardjukkal
Ők vigyáznak rátok,
Hogy szabad maradjon
Szép magyar hazátok!...*

*Hogy fölkeljen újra
Régi dicsőségünk!...
Hogy ne legyen, míg világ áll,
Soha, soha végünk!*

(Néhány pillanatnyi szünet után.) Mi tetszett nektek legjobban ebben a szép költeményben? A költemény szépségeinek spontán megnyilatkozásait megtárgyaljuk közös megbeszélés alapján.

Olvassuk el most még egyszer a költeményt. Olvasd el az első versszakaszát! Miért mondja azt a költő: Nem tartja fel őket se folyó, se árok? Mit csinál a huszár, ha folyóhoz ér? (Átgázol rajta, vagy átusztat lovával.) És ha árokhoz érkezik? (Átugrat rajta!)

Olvasd a második szakaszt!

Miért akkor a legvigabbak a huszárok, ha csatába mennek? Hogy értitek ezt? A magyar huszár nem szereti a sok gyakorlatozást. Azt szereti, ha élő ellenséget lát maga előtt, amit aprítani lehet! Szembe mer nézni a veszedelemmel, sokszor szinte maga keresi azt, hogy megmutassa virtusát.

Olvassuk tovább! Olvasd a harmadik versszakot!

Miért mondja azt az író, hogy ragyog a nap örömében, ha lepillant rája? Ugy bizony, még neki is kedve telik a gyönyörű magyar legények nézésében!

Olvassuk tovább!

Mit jelent az, hogy szemük is, kardjuk is villámmal van tele? Hogy néz a magyar, ha mérges? Miért mérges a magyar huszár? Azért bizony, mert szembe mer vele szállni az ellenség! Aprítja is aztán őket úgy, mint a rópát! Már a szeme is szur, mintha az is fegyver volna, akár az élesre fent kardja.

Tovább olvassuk!

Mikor az ellenséget kiverik szép hazánkból, reánk vigyáznak valójában, hogy nekünk bajunk ne essék. Ezért mondja a költő azt: Villogó kardjukkal ők vigyáznak rátok, hogy szabad maradjon szép magyar hazátok!

Olvassuk tovább! Mit jelent az, — Hogy fölkeljen újra régi dicsőségünk!... Hogy ne legyen, míg világ áll, soha, soha végünk! Régen nagy volt a magyar és neve dicsőséggel járta be a világot! Aztán, hogy ránk törtek az ellenségek, számunk megfogyatkozott, ha hírünk nem is! Azért mondja azt az író, hogy küzd a huszár, mert azt

akarja, hogy újra felragyogjon, felkeljen régi dicsőségünk! Hogy amíg a világ áll, a magyarnak soha se legyen vége!

Ki tudná most ennek a szép költeménynek elmondani a tartalmát?

Mondd el! (Előbb több tanulóval, majd egy összefüggően mondja el.)

A költeményt összefüggően olvastatjuk el.

III. Összefoglalás. Kérdések alapján.

Házi feladat: minden órára 1—1 versszakaszt megtanulnak könyv nélkül.

Alkalmazás. Rajzolják le a magyar huszárt! Rajzolják le úgy, amint a könyvben látják! Mit ábrázol az? (A nap ragyogva nézi a vágtató magyar huszárt.)

Elmélyítés. Vannak-e ma huszárok? Vannak ám! Kinek a katonái? Tudjátok-e azt a nótát: *Horthy Miklós katonája vagyok, legszebb katonája?* Hát ez kikről szól? Énekeljük el mi is most ezt a nótát!

Ének: *Horthy Miklós katonája vagyok...*

Gyermekek, hát ki nem akar huszár lenni, ha katoná lesz?!

Természeti és gazdasági ismeretek

III. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: A gyümölcs szedése, eltartása, feldolgozása.

Nevelési cél: A gyümölcstermelési ismeretek elsajátítása.

I. Érdeklődéskeltés. Előkészítés. Miért termelnek gyümölcsöt községünkben? Milyen gyümölcsöt szednek mostanában? Van-e haszna ebből a gazdának? Milyen? A gyümölcstermesztés sok szép hasznót és gyönyörűséget szerez. Nem okoz nagy költséget s könnyen el lehet végezni a többi munka mellett. A reáfordított fáradságot, a kitaratást és hozzáértést bőven jutalmazza, hiszen a magyar fajgyümölcsnek külföldön is jó híre és ára van!

Ki ne szeretné a jó gyümölcsöt? Miért szeretjük? Kellemes íze miatt fogyasztjuk, de egészségünk fenntartásáért is; a friss gyümölcsben ugynevezett vitaminanyagok vannak, ezek az anyagok életűdítők. Gyümölcs nélkül el sem tudunk képzelni gyermeket. De nemcsak a gyümölcs maga, hanem a fája is hasznára van az embernek. Szép vidék, árnyas út, barátságos utca fák nélkül el sem képzelhető! Vagy nem igyekszik-e minden ember gyümölcsfák ültetésével házának környékét szebbé, barátságosabbá és kedvessé tenni? A fák ezenkívül javítják a levegőt, felfogják a port is.